

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XII. a Cœlestinus III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

nam licet verum sit, laicos etiam vilis existimationis admitti in criminibus exceptis ad clericos accusandos; tamen cum ipsi reperiuntur inimici, nec in criminibus exceptis contra clericum au-

diuntur, *cap. si vestes 4. quest. 2.* Unde cum in presenti textu agatur de inimicis clericum accusantibus; idem etiam in crimine simoniae non audiuntur.

CAPUT XI.

Idem a Vigor. Episcopo.

EX parte tua nobis huiusmodi quaestio fuit proposita: utrum monachi in accusatione Abbatum suorum sint aliquatenus audiendi? Super quo utique prudentiae tuae respondemus, quod nisi alia rationabilis causa praepediat, eo quod monachi de obedientia, & subiectione Abbatis esse noscuntur, ab eius accusatione non sunt ullatenus repellendi, licet alios accusare non possint: quibus siquidem, cum proprium non habeant, de rebus monasterii expensae debent necessariae, donec causa debitum finem accipiat, ministrari.

NOTÆ.

1. a *Vigoriensis.*] ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc titul. cap. final. & in cap. de confirmationibus 2. de confirm. utili*, ubi extat secunda pars huius textus. De Wigoriensi dioecesi nonnulla notavi in *cap. 9. de elect.*

COMMENTARIUM.

2. Licet monachi regulariter ad accusandum in iudicio non admittantur, *cap. monachi 16. quest. 1. cap. quapropter 2. quest. 7.* quia mortui saeculo sunt, *cap. placui 16. quest. 1. l. De nobis, Cod. de Episc. & cleric.* tamen proprium Abbatem accusare possunt, *cap. Euphemium 2. quest. 4. cap. illa 16. quest. 7.* quia ad talem accusationem quilibet admittitur, *cap. illa*, *cap. filius 16. quest. 7.* quare cum inter sit monasterium non habere lupum pro pastore, *cap. nos 2. quest. 7.* idem quilibet de monasterio admittitur ad accusandum Abbatem. Nec obstat subditum Prae-

latum, vel Magistratum suum accusare non posse, *cap. 1. cap. sacerdotes, cap. qualis, cap. sententia, cap. oves, cap. sunt nonnulli, cap. si hereticus, si item quod dicitur, 2. quest. 7. cap. hi qui 3. quest. 4. cap. oves, cap. deteriora 6. quest. 1. cap. ult. in fine 8. quest. 2.* nam cum Praelatus criminofus est, accusator autem vir probus, Praelatus nomine tantum, non re est, *cap. vereor 8. quest. 1.* nec obedientia Abbati promissa monachum a denunciatione repellit, aut prohibet, *dist. cap. illa, cap. non semper, cap. Iulianus 11. quest. 3. cap. dilecti, in fine, de majorit. & obed. cap. quapropter 2. quest. 7.* quia dispensatio conceditur obedientiae ipso iure, *cap. olim 26. hoc titul. & quia cum monachus accusat Abbatem, utilitatem procurat monasterii, idem expensae a monasterio illi praestandae sunt, argumento legis finalis, Cod. de ordin. cognis. & similiter Abbati usque ad finem litis sunt expensae praestandae, argumento legis si instituta, ff. de inoffic. testam. docent Petrus Gregor. lib. 5. part. iii. 9. cap. 3. Genueusis practicabil. quest. 576.*

CAPUT XII.

a Coelestinus III.

SI constiterit, quod saepedicto D. praescripta Ecclesia non fuerit perpetuo concessa, sed ad tempus b commendata, &c. *Et infra:* De c violentia, & quod in d taberna pernoctaverit, ita quod altera die nulla e praemisâ dormitione Missam cantasset, &c. *Et infra:* Sed etiam si de hoc rationabiliter fuerit convictus in iudicio ante Episcopum, vel Archiepiscopum, sive accusatus, vel ad rationem positus, sine coactione coram pluribus fuerit confessus, ei nullius appellatione obstante super eadem Ecclesia perpetuum f silentium imponatis, & ipsam ab impetitione G. desistere compellatis. Caterum si eadem D. fuit Ecclesia ipsa canonicè concessa, & tradita, & postea de crimine aliquo non fuit convictus, propter quod debuit de jure e spoliari, vel post appellationem, sicut aliquando allegavit, Ecclesiam illam fuerit spoliatus, ipsam facias ei restitui, & in pace dimitti.

NOTÆ.

1. a *Coelestinus III.*] Ita legitur in secunda collectione, *sub hoc titul. cap. 1.* alibi legitur *Clemens III.* alibi *Alex. III.* quam inscriptionem retinendam credo, cum tam textus antecessoris D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. V.*

dens, quam sequens sint ipsius Pontificis; unde in hac sexta collectione tantum habetur, *Idem*, id est *Alexand. III. Theophilus tom. 16. in Heteroclit. spirital. sect. 1. fol. 14.* dum huius casus meminit, supponit epistolam hanc esse *Alexand. III.* & in ea scribere *Ambianensi Episcopo, & Abbati sancti*

Sancti Remigii, in eaque agere de Davide presbytero oppidi Gandavi deposito à suo Episcopo Tornacensi. Integrâ epistolâ caremus, & magno cum dispendio; siquidem ex hoc fragmento non constat, quo iudicii ordine contra Danielem sacerdotem procederetur: unde in hac parte tot sunt ferè sententiæ, quot Expositores.

b *Commendata.*] De commendatione Ecclesiarum, & an talis commendatio habeatur pro beneficio, egi in *cap. de multa, de preb.*

c *Violentia.*] Credo legendum, *violentiæ*, ut habetur in hac sexta collectione, & ita conveniat verbis sequentibus.

d *Taberna pernoctasset.*] Quando ingredi tantum in ea clericis prohibitum est, ut probavi in *cap. clerici officia, de vita & honest. cleric.*

2. e *Premissa dormitione.*] Glossa in *cap. nihil, verbo minimum 7. quest. 1.* licet hujus textus immemor, doeuit non jejunium quoad celebrandum, seu communicandum eum judicandum, qui post duodecimam horam noctis præteritâ cibi indigestione laborat, & ipsius cruciationes patitur, quasi eo die trajectus cibus credatur, quo indigestus in stomacho durat. Quam sententiam, & alios tenuisse refert Bernardus Diaz in *praxi, cap. 34. Leander part. 2. de Sacram. tract. 7. disput. 5.* Sed contrarium, immò eum, qui post cœnam, nullâ interjectâ dormitione pernoctavit, rectè sequenti die Missæ sacrificium offerre, aut Eucharistiam sumere, tenuerunt post D. Thomam

3. *part. quest. 80. art. 8. ad 5. Navari. in manual. cap. 21. num. 53. Suarez de sacram. disput. 68. sect. 4. Bonac. tom. 1. disp. 4. part. 6. punct. 2. numer. 11. Fagundez in præcep. 3. Decalogi, lib. 3. cap. 5. Leander ubi supra. Narbon. in horograph. hora 12. num. 74. & suadet; nam aliàs plures, qui stomachi debilitatem patiuntur, & hujusmodi cruditates sequenti die retinent, prohiberentur Missam celebrare: cujus contrarium receptum videmus. Nec tunc obstat præfens textus, ubi necessariò videtur requiri dormitio ad digestionem, ut clericus possit Missam celebrare. Nam responderetur in præfenti casu, D. Sacerdotem puniri, quia pernoctavit in taberna; quod significat per totam noctem in ea fuisse, l. urbana, §. pernoctare, ff. de V. S. & illum ingurgitationibus deditum ipsa die Missam celebrasse, & per consequens non jejunium; non quia in somno cibum, & vinum non decoqueret; nam ut probat Laurentius Joubertus de *cadis 1. paradox. 8. vigilans plus ciborum concoquit sex horis, quam dormiens horis duodecim.* Docuit Theophilus *sect. 16. fol. 15.* Sed quia non jejunus celebravit contra tot canones congestos supra in *cap. ex parte, de celebr. Miss.**

f *Perpetuum silentium.*] Hæc verba expositi in *cap. à crapula, de vita & honestat. clericorum.*

g *Spoliari.*] Hanc ultimam textus partem expositi in *cap. 4. de restit. spol.*

CAPUT XIII.

Alexander III.

Meminimus jam pridem tibi præcipiendo mandasse, ut dilectæ filiæ N. Cassiotæ Abbatissæ monasterii sancti Zachariæ, cujus electionem ^b confirmavimus, ^c munus benedictionis impenderes: sed quia Henricus pro altera parte ad nostram præsentiam accessit, & à te exinde ad nostram audientiam appellavit, proponens, quod eam accusaret de simonia; ideò mandatum nostrum distulisti effectui ^d mancipare; quia verò non decet te in hac parte appellationi ejusdem H. deferre, cum non liceat laicis contra clericos, & monachos testimonium ferre, & cum idem H. fuerit memoratæ Cassiotæ manifestus inimicus, & ^e contra eam testimonium tulerit; nos, si benè meminimus, eandem Abbatissam benedici mandavimus, & adhuc ap. cess. mandamus, quatenus, cum inde fueris requisitus, præfatæ Abbatissæ contradictione, & appellatione cessante, munus benedictionis non differas impertiri.

NOTÆ.

1. a *Alex. III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 2.* nullibi tamen exprimitur, cui rescribat Alexander: unde cognosci non potest, de quo monasterio monialium in præfenti agatur, aut ubi monasterium S. Zachariæ fuerit.

2. b *Confirmavimus.*] Inde cognoscitur, monasterium hoc esse immediatè subjectum Romanæ Sedi; nam ad Apostolicam Sedem spectat confirmatio Abbatissarum, quæ illi immediatè subsunt, *cap. si Abbatem, de elect. in 6. Tamburin. de jure Abbatiss. disput. 29. quasi 1.*

3. c *Munus benedictionis.*] Quæ benedictio solet dici ordinatio, & consecratio. Div. Gregor.

lib. 6. epist. 12. ibi: Constituentes, ut obvenio ante dicti monasterii Abbatissâ, non extranea, sed quam congregatio sibi de suis elegerit, ordinetur; quam tamen si digna huic monasterio iudicata fuerit, ejusdem loci Episcopus ordinet. S. Radegundis Patribus Concilii Turon. 2. tom. 1. Concil. Gallie scribit, Agnetem sui monasterii Abbatissam Beatissimi Germani, præsentibus fratribus, benedictione consecratam: de qua benedictione agitur in *Clement. attendentes, §. statimus, de statu monach. & tractant Tamburin. de jure Abbat. disput. 29. per totam. Cellotius de Eccles. Hierarch. cap. 11. in fine.*

d *Mancipare.*] Quia videbatur, pendente accusatione ipsam non esse honorandam, juxta textum in *cap. 3. hoc tit. ubi hæc verba exposui.*

e Et